

Na temelju članka 40. točka h) Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, donosi

**PRAVILNIK
O UTEMELJIVANJU I UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI
HIGIJENSKI SERVISI**

**Članak 1.
(Predmet)**

Ovim se Pravilnikom propisuju uvjeti o utemeljivanju i uvjeti kojima moraju udovoljavati higijenski servisi s obzirom na smještaj, način izgradnje, opremu, način rada i veterinarsko-zdravstveni red.

**Članak 2.
(Veterinarsko - zdravstveni red)**

U smislu ovoga Pravilnika, pod pojmom veterinarsko-zdravstveni red podrazumijeva se osiguranje objekata iz članka 1. ovoga Pravilnika od nenadziranog ulaska i izlaska ljudi, životinja i vozila, održavanje reda i čistoće, te optimalnih mikroklimatskih uvjeta svojstvenih pojedinoj vrsti životinja u objektima i oko njih, osiguranje zdravstvene ispravnosti vode, te provedbu deratizacije i dezinfekcije.

**Članak 3.
(Obaveza upravnog tijela)**

Upravna tijela sukladno odredbama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09, u daljnjem tekstu: Zakon), prema specifičnim uvjetima i potrebama sredine i brojnosti populacije napuštenih životinja dužna su osnovati higijenski servis za hvatanje i zbrinjavanje napuštenih životinja.

**Članak 4.
(Izuzeca)**

Izuzetno od odredbi članka 3. ovoga Pravilnika, sukladno prosudbi populacije i specifičnim uvjetima i potrebama sredine, upravna tijela županije, grada ili općine mogu sklopiti ugovorni odnos za vršenje usluga hvatanja i zbrinjavanja napuštenih životinja s higijenskim servisom registriranim za tu djelatnost s drugog područja.

**Članak 5.
(Uvjeti za osnivanje)**

(1) Higijenski servis može početi obavljati djelatnost na temelju dozvole iz članka 29. stavak (4) Zakona, koju izdaje mjerodavno upravno tijelo općine na čijem području se formira higijenski servis.

(2) Higijenski servis može se formirati za potrebe više općina, u kom slučaju dozvolu za obavljanje djelatnosti iz članka 29. stavak (4) Zakona, izdaje mjerodavno upravno tijelo općine na čijem području se formira higijenski servis.

Članak 6.
(Dodatni uvjeti)

U obavljanju registrirane djelatnosti higijenski servis, uz odredbe Zakona i ovoga Pravilnika, u svojem poslovanju mora ispunjavati i druge uvjete sukladno posebnim veterinarskim propisima:

- a) o minimalnim standardima držanja životinja;
- b) o vođenju evidencije o životinjama i
- c) o prijevozu životinja.

Članak 7.
(Zahtjev za izdavanje dozvole)

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz članka 4. ovoga Pravilnika, podnosi se:

- a) dokaz o registraciji;
- b) podaci o fizičkoj ili pravnoj osobi kao podnositelju zahtjeva (ime i prezime te adresa prebivališta fizičke osobe, odnosno naziv i sjedište pravne osobe);
- c) adresa higijenskog servisa;
- d) podaci o odgovornoj osobi (ime i prezime, adresa prebivališta);
- e) prikaz iz kojeg će biti vidljivo:
 - 1) planirani broj djelatnika zaduženih za skrb o životinjama, njihova naobrazba i poslovi koje će obavljati;
 - 2) način osiguranja veterinarske zaštite životinja.

Članak 8.
(Izdavanje dozvole)

Dozvola iz članka 5. st. (1) i (2) ovoga Pravilnika izdaje se podnositelju zahtjeva sukladno članku 29. stavak (4) Zakona.

Članak 9.
(Upisnik higijenskog servisa)

- 1) Higijenski servis se, na temelju dozvole iz članka 5. ovoga Pravilnika, upisuje u Upisnik koji se vodi pri mjerodavnome upravnome tijelu općine koja je izdala dozvolu.
- 2) Evidencija u Upisniku iz stavka (1) ovoga članka mora sadržavati slijedeće podatke:
 - a) broj dozvole;
 - b) datum izdavanja dozvole;
 - c) adresa higijenskog servisa;
 - d) podatke o fizičkoj ili pravnoj osobi koja obavlja djelatnost (ime i prezime te adresa prebivališta fizičke osobe, odnosno naziv i adresa sjedišta pravne osobe).

Članak 10.
(Smještaj objekata)

Objekti iz članka 1. ovoga Pravilnika mogu biti smješteni unutar skloništa za životinje.

Članak 11.
(Opskrba objekta)

(1) Objekti iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju biti opskrbljeni dovoljnom količinom pitke vode iz javnoga vodovoda ili vlastitoga bunara.

(2) Podovi, zidovi i stropovi prostora i prostorija objekata iz članka 1. ovoga Pravilnika u kojima su smještene životinje moraju biti od neporoznog i nehigroskopskog materijala koji omogućava učinkovito čišćenje, pranje i dezinfekciju, te otporni na grizenje i grebanje.

(3) U prostorijama i prostorima u kojima borave životinje mora biti osigurano dovoljno dnevnog svjetla, primjereno pojedinoj vrsti životinja.

Članak 12.
(Osiguranje dobrobiti)

Objekti iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju udovoljavati potrebama životinja smještenih u njima tako da životinje:

- a) ne trpe glad i žeđ;
- b) nisu izložene fizičkoj nelagodi i strahu;
- c) zaštićene su od ozljeda i bolesti.

Članak 13.
(Rad sa strankama)

(1) Radno vrijeme objekata iz članka 1. ovoga Pravilnika, koje se odnosi na rad sa strankama, mora biti najmanje osam sati radnim danom, a tijekom 24 sata dnevno mora biti osigurano dežurstvo za prijem životinja u hitnim slučajevima.

(2) Dežurstvo će biti organizirano u dogovoru s veterinarskom organizacijom na način koji osigurava hitnu veterinarsku pomoć životinji tijekom 24 sata dnevno.

Članak 14.
(Obavijest na ulazu u objekat)

Na ulazu u objekte iz članka 1. ovoga Pravilnika mora biti postavljena natpisna ploča s punim nazivom, adresom, telefonskim brojem, te oznakom radnoga vremena.

Članak 15.
(Osoblje za brigu o životinjama)

U objektima iz članka 1. ovoga Pravilnika mora biti odgovarajući broj osoba koje se brinu o životinjama.

Članak 16.
(Voditelj)

(1) Objekti iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju imati voditelja s odgovarajućim iskustvom stečenim u radu sa životinjama.

(2) Voditelj brine o održavanju veterinarsko-zdravstvenoga reda, a odgovoran je i za vođenje evidencije o životinjama, te za rad osoba uključenih u rad objekata iz članka 1. ovoga Pravilnika.

(3) Fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u objektima iz članka 1. ovoga Pravilnika ne smiju biti osuđene za prekršajna djela nepropisnog postupanja sa životinjama sukladno odredbama Zakona niti za kaznena djela mučenja i ubijanja životinja sukladno odredbama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br.36/03, 37/03, 21/04, 69/04 i 18/05) i Kaznenog zakona Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" br.: 49/03,108/04,37/06 i 70/6).

Članak 17. **(Veterinarska zaštita)**

Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u objektima iz članka 1. ovoga Pravilnika, dužne su osigurati veterinarsku zaštitu zdravlja životinja do momenta upušivanja u sklonište za životinje.

Članak 18. **(Postupanje nakon primitka priopćenja)**

(1) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u objektima iz članka 1. ovoga Pravilnika dužne su nakon primitka priopćenja o pronađenoj životinji osigurati njezino hvatanje i prijevoz, ako osoba koja je našla životinju to ne može učiniti sama.

(2) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u objektima iz članka 1. ovoga Pravilnika dužne su osigurati prihvrat životinje u roku 24 sata po primitku priopćenja, a ako je životinja ozlijeđena, u roku četiri sata.

Članak 19. **(Hvatanje životinja)**

(1) Hvatanje i prijevoz napuštenih životinja koje se uklanjaju s javnih površina vrše za to osposobljene osobe, uz primjenu odgovarajuće opreme i kemijskih supstanci, i na način da se životinji nanosi najmanje boli, patnje, tjeskobe i stresa.

(2) U odgovarajuću opremu spadaju:

- a) povodac - kaiš;
- b) sajla za hvatanje s fiksnim držačem;
- c) duboke mreže za hvatanje sa ili bez držača;
- d) brnjice;
- e) kavezi i/ili spremnici za hvatanje.

(3) Hvatanje životinja uz primjenu kemijskih supstanci smatra se veterinarskim postupkom i može ga provesti isključivo kvalificirani veterinar ili veterinarski tehničar koji je obučen za primjenu relevantnih supstanci za umirenje i anesteziranje.

a) dozvoljena supstanca za umirenje je acepromazin u gelu ili tableti ili kroz hranu.

b) dozvoljena supstanca za anesteziranje je kombinacija ketamina i xilazina/ili tiletamina, koja se koristi za hvatanje nesocijaliziranih i divljih životinja na većoj udaljenosti uz uporabu cijevi za puhanje.

c) puške za omamljivanje dozvoljeno je koristiti samo u nenaseljenim područjima i u slučajevima kada su iscrpljene sve nabrojane metode.

Članak 20.
(Hvatanje i postupanje sa divljom životinjom)

(1) Hvatanje i smještanje divljih životinja i zaštićenih divljih životinja s javnih površina vrši se sukladno propisima o zaštiti životinja, zaštiti prirode i veterinarstvu, te uz primjenu odgovarajuće opreme i sredstava za pojedinu vrstu životinje.

(2) Uhvaćena divlja životinja zalutala iz lovišta na području grada/općine, odmah po hvatanju vraća se u lovište u suradnji s najbližim lovačkim društvom, osim ako nije uhvaćena divlja životinja za koju postoji opravdana sumnja da je opasna za širenje zaraznih bolesti, s kojima se postupa sukladno članku 14. stavak (1) točka c) Zakona.

(3) Troškove hvatanja divlje životinje od higijenskog servisa snosi lovačko društvo zakupnik prava lova u lovištu u kojem je životinja vraćena.

Članak 21.
(Prijevoz životinja)

(1) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u objektima iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju imati odgovarajuće vozilo ili prikolicu za prijevoz životinja.

(2) Prijevoz životinje obavlja se u za to namijenjenom vozilu na način da se uspostavi siguran utovar, tranzit i istovar životinje, te da se životinja preveze u najkraćem mogućem roku.

(3) Prostor za vozača mora biti odvojen od prostora za životinje čvrstom fizičkom ogradom.

(4) Prostor za životinje unutar vozila ili prikolice mora osigurati:

a) dovoljno prostora za kaveze u kojima životinja normalno stoji ili leži;

b) optimalnu temperaturu unutar vozila, koja je najmanje 5°C, a najviše 30°C;

c) zračnost;

d) nepostojanje oštrih rubova i izbočina na kojima se životinja može ozlijediti;

e) opremljenost tako da osigurava siguran prijevoz životinje;

f) jednostavno čišćenje, pranje i dezinfekciju.

(5) Na vozilu ili prikolici moraju biti vidljivo označeni naziv, adresa i telefonski broj objekata iz članka 1. ovoga Pravilnika.

(6) U vozilu ili prikolici iz stavka (1) ovoga članka ne smiju se, u prostoru za životinje, istodobno sa životinjama prevoziti nikakve druge stvari (pripravci, sirovine, otpaci).

Članak 22.
(Prijem životinje)

(1) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u objektima iz članka 1. ovoga Pravilnika dužne su uhvaćene, registrirane i označene životinje smjestiti u pojedinačne kaveze u posebnoj prostoriji, a neoznačene životinje također u pojedinačne kaveze u posebnoj prostoriji.

(2) Svaka novoprimljena životinja mora biti prvo evidentirana i smještena u za to predviđenu prostoriju do prijevoza životinje u sklonište, osim u slučaju iz članka 10. ovoga Pravilnika.

(3) Ukoliko sklonište nije u mogućnosti prihvatiti uhvaćenu životinju, higijenski servis dužan je životinji osigurati prihvata u higijenskom servisu, u trajanju deset dana za pse i četrnaest dana za mačke, od dana pronalaska.

Članak 23.
(Prihvata životinje)

(1) Za vrijeme perioda prihvata životinje higijenski servis dužan je provesti slijedeće mjere:

a) redovito pojenje i hranjenje životinje;

- b) dezinfekcija nad životinjom prigodom prijema i otpuštanja iz karantene;
- c) smještaj i liječenje životinje oboljele u karanteni u posebnome objektu;
- d) u slučaju uginuća, obvezno ustvrđivanje uzroka uginuća.

(2) U karanteni je dozvoljen pristup samo uposlenima, doktoru veterinarske medicine i osobama po odobrenju mjerodavne inspekcije.

(3) Po isteku roka iz članka 22. stavak (3) ovoga Pravilnika higijenski servis dužan je, u suradnji s ugovornom veterinarskom organizacijom, provesti postupak kastracije ili sterilizacije i označavanja životinje, te nakon oporavka od takvog zahvata provesti njezino puštanje u okoliš iz kojega je uzeta, osim u slučaju da se nađu osobe koje će preuzeti skrb o životinji, za što osoba mora potpisati izjavu o udomljavanju.

Članak 24. **(Evidencija)**

(1) Evidencija o životinjama uključuje podatke o:

- a) primljenim (vrijeme prijave, vrijeme prijema životinje u higijenski servis, spol, težina, broj identifikacijske oznake, ukoliko je pas označen, prosudba starosti, inicijalno opažanje o zdravstvenom stanju, fotografija životinje, mjesto na kojem je pronađena životinja);
- b) upućenim u sklonište (datum upućivanja i adresa skloništa u koje je životinja upućena);
- c) udomljenim (datum udomljavanja, adresa i broj telefona udomitelja);
- d) steriliziranim ili kastriranim (datum sterilizacije ili kastracije);
- e) označenim žutom markicom na uhu;
- f) puštenim na mjesto nalazišta (lokacija na koju je pas pušten, broj markice);
- g) uginulim ili eutanaziranim (razlog uginuća ili eutanazije, datum eutanazije, ime i prezime, potpis i pečat veterinara koji je izvršio eutanaziju);
- h) evidencija o zdravstvenom stanju životinja.

(2) Sve evidencije koje se vode o životinjama u higijenskom servisu moraju se redovito obnavljati.

(3) Evidencije iz stavka (1) ovoga članka moraju se dati na uvid na zahtjev veterinarske inspekcije.

Članak 25. **(Eutanazija)**

Ukoliko pronađena životinja prigodom prijema ili za vrijeme boravka u higijenskom servisu ispoljava jedno od stanja iz članka 14. stavak (1) Zakona, životinja se eutanazira sukladno članku 15. stavak (1) Zakona.

Članak 26. **(Posebne odredbe)**

Higijenski servis sastoji se od:

- a) prostorije ili prostora za prijem (identifikaciju/evidenciju) i pregled životinja, koji obavlja doktor veterinarske medicine;
- b) odvojene prostorije, prostora (kavezi, spremnici) za držanje različitih vrsta životinja, prema potrebi;
- c) prostorija za smještaj oboljelih životinja;
- d) skladišta za opremu;
- e) prostorije za spremanje sredstava za čišćenje i dezinfekciju, koja mora biti zaključana;
- f) prostorije za čuvanje, pripremu i raspodjelu hrane za životinje;

- g) hladene prostorije ili prostora (zamrzivač) za odlaganje lešina, za vlastite potrebe;
- h) prostorije za osoblje i
- i) sanitarnog čvora (WC, kupaonica).

Članak 27.
(Prostor za smještaj)

Prostor za smještaj pasa i mačaka unutar higijenskog servisa sastoji se od boksa, za svaku životinju zasebno, koji površinom mora biti prilagođen veličini životinje, primjereno zagrijan i zračan..

Članak 28.
(Prijelazne odredbe)

Higijenski servisi koji obavljaju djelatnost na dan stupanja na snagu ovoga Pravilnika, moraju biti usklađeni s odredbama ovoga Pravilnika u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Članak 29.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 07-1-02-1035/10
17. ožujka 2010. godine
Sarajevo

Ministar
Mladen Zirojević, v. r.